

ACC. N:R M. 14177:1-7.

Landskap: *Småland* Upptecknare: *Karl Andersson, Kalnsvik*
Härad: *Kinnared* Berättare: *Amandus Elmkvist, "*
Socken: *Kalnsvik* Berättarens yrke: *vagnmakare*
Uppteckningsår: *1956* Född år *1878* i *V. Forsås*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Religiösa inslag i hemundningen. s. 1-7.

LMF 106.

Det var vanligt att sätta upp broderier
i hemmen, mer färr än nu, med
religiösa språk hämtade ur bibeln
fröreligiöst förekom ej på denna art
färr och mycket litet även nu
för när håller folket på stoffskyssen
och räknar annat för villolära
I de hem som var mera religiöst inriktade
var det alltid broderier med språk som
till exempel "Låten oss bedja" "Besinna att
Du dö^m mäsk" "Tänk på din själ" o s v
De flesta språk var hämtade ur bibeln
sådana broderier kan man se i många
religiösa hem ännu,
Men förekom tänkespråksavlar är
fast ej så mycket, utan mera sällan
nu, Tavlorna var objektiv och sällan
av kringgäende handling som

2)

ACC. N:R M. 14177:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

2.

gick omkring i byggen och var litet
religiös, åtminstone liksom det när-
de kom till förvände konster.

De aljetryck som färdare var följande
mest och som fanns bland almogen
i min barndom för en 50 år sedan
Maria med barnet, Jesus inför pontius
Pilatus, Jesus på korset, Jesus med
härskinnan, Luther och Olaus Petri.

En tavla som fanns i alla hem var kung-
familjen, och på några på ställen var
det, Mannens och kvinnans alder ett
gammalt motiv som är mycket efterfrä-
gat av revulser, jag har själv de två tav-
lorna, Över barnens sängar var det en
tavla på många ställen med ett barn
i bäst med blicken mot himmelan och
där stod de arden ¹¹⁰⁹ End som heter barnet ²¹¹

Det är bara i gamla almagehem man
ser sådana tavlor och i gamla prästgårdar.
Så var det gamla gummor som var religi-
-ösa som gick och sålde foto av gamla präste-
väckelsepräster, här på den Småländska
bygden, sådana som Nyman från Västnäs
(Sällergren, Hälleberg). Tog även i Västra
Örn som hette Elving, och flera. Där var
en gumma från Västres församling som kallades
Livakristina för hon var döv, och religiös
läsare som det kallades, hon gick och
såg mot beställningar och sålde kort
på småländska läsarpräster.
Det förekom inga frireligiösa predikanten
eller samfund, utan bara slottkyrkeprä-
-sters foto som gick i handel.
Kärlbilder av gips fanns också på
många ställen. De köptes på marknader

41)
ofta i Växiö vid Sigfridsmarknad i februari
och krusifit att hänga på Vöggen var
och så marknadsvara.

Där som någon låg sjuk av familjen
och ingen bättring var att vänta
hängde hos många tavla med kristus-
motiv för att den sjuke skulle besinna
sin hälsanför.

En stor familjebibel med bilder
kryssstycke så de gamla var i
varje allmogehem, som fadern brukade
köpa då han gifte sig eller fick den
genom arv. På den öppnades var på första
sidan ägarens namn skrivet och ofta
så lydande. Denna bok tillhör mig
N. N. och den som denna bok väl värd
skall äka ut för helvetets trappa.
På rista blodet stod munnens och

husfamnens namn och vigseldag och
sedan barnens namn. Den såldes aldrig
utan barn emellan fick ej gå på ank-
tion. Bibelläs plats var alltid på
en hylla eller överst i bokhyllan så
den alltid var synlig.
Altare förekom ej i hemmen utan i
prästgårdar, det var bara ett bord med
lutande bordskiva för prästens bok.
I hemmen fanns hos någon broend bänypell
en liten låg bänypell av trä med klädd
översida, och den var placerad under sängen
då den togs fram vid morgon och aftonbön
de var guds or den som använde dem.
Jevandelyst bändes alltid vid begravnin-
gar på landsbygden, en sed som fortfar än
är att om en familjemedlem är avlidet
under året så bändes ej julgröden den

Kommande julen

Blommar med billiska namn förekom
såsom Kristi bloddroppar, Kristi Tårnekrona
o s v för en 40-50 år sedan sorkades sådana
blommar och lades på fönstervaddar då
innanförster sattes in på hösten som
fick ligga där tills våren.

Till vårfrudeg och palmsöndag var det
vanligt att sätta in palmer i vasar
för att symbolisera palmsöndag och jesu
inlägg i Jerusaleum då folket stödde pal-
mer på vägen.

Adventsstjärnor hängs upp de advent-
ingår och skall hänga upp till julgrä-
nen kommer in. Det är vanligt på landet
att man går till kyrkan så många som
kan första söndagen i advent för att
fira det nya kyrkoåret, förr var det.

41
ACC. N:R M. 14177:7.

nanligt att det var platsombyte i kyrkan
då hade var och en sin bestämda ställe i
kyrkan, vissa bönder och deras underlydan-
-de, vid advent fick de flytta över från
stolarna och i den tredje, och om några år
var de framme vid altaret, och redan var
det att böja nere vid dörren på nytt
julkänna har jag ej sett gå denna kost.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

7.